

Mgr. Ing. Lukáš Jakubík

cyber-security učitel

senior editor **Wikipedie**, člen spolku **Wikimedia ČR**

školní digitální koordinátor slovenského **Plánu obnovy a odolnosti**

Počítač ve škole 2022

JAK (NE)PRACOVAT S WIKIPEDIÍ

2

Protože Ty jsi to neopravil

Čtenáři někdy vyčítají editorům Wikipedii, že tam máme hromadu chyb a nedodělků

Platí pravidlo **BE BOLD**, protože
oprava čeká na Tebe, abys ji Ty provedl

Třeba jde-li jen o aktualizaci

Přesně půlmiliontý článek

[Čeď pěvců pitovití](#) z Asie, založil
Wikipedista:OJJ 16. 3. 2022 14:22

Pitovití

Pita káповá (*Pitta sordida*)

Vědecká klasifikace

Říše	živočichové (Animalia)
Kmen	strunatci (Chordata)
Třída	ptáci (Aves)
<u>Podtřída</u>	letci (Neognathae)
Řád	pěvci (Passeriformes)
Čeď	pitovití (Pittidae) Swainson, 1831

S informacemi z české Wikipedie a s obrázky se již nyní lze leccjak vyhrát podle licence CC-BY-SA, fotka od autora **User:JJ Harroson** mezi dalšími na commons.wikimedia.org

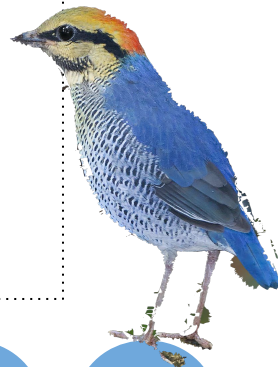
Citace k této ptačí povídačce dle ISO 690
Přispěvatel Wikipedie, *Pitovití* [online],
Wikipedie: Oteřená encyklopedie, (c)
2022, Datum poslední revize 16. 03.
2022, 14:42 UTC, [citováno 13. 04.
2022] [Dostupné zde](#).

สวัสดีเพื่อน (thajsky)

Kdybyste mě hledali naživo, tak já jsem z Thajska. Dle GPS mé fotografie [přesně tady](#)

Bohužel, též v klecích jinde. Rád sedím na vejcích se svou chotí.

Zobu žížaly, když tak...

500 000

Máme pro Vás půl milionu hesel
Citujte je prosím, hezky, rádi, hrdě!

4

WIKIPEDISTA:
PRAVIDELNÝ
EDITOR, PŘÍTEL
WIKIPEDIE

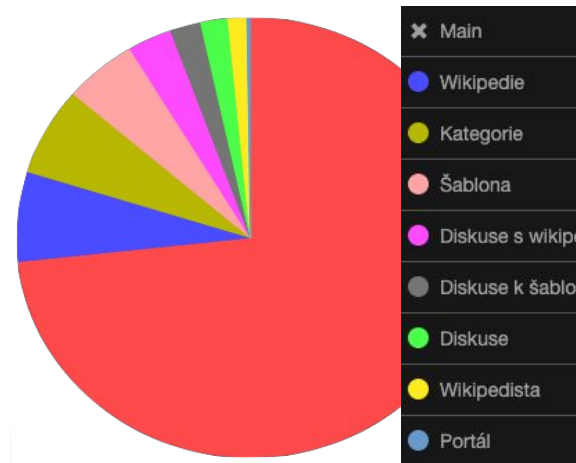
500 000
českých článků
WIKIPEDIĚ
Otevřená encyklopedie

Jestli se zaregistrujete k účtu na Wikipediích, pak jako **stálí editoři** a získáte mnoho výhod

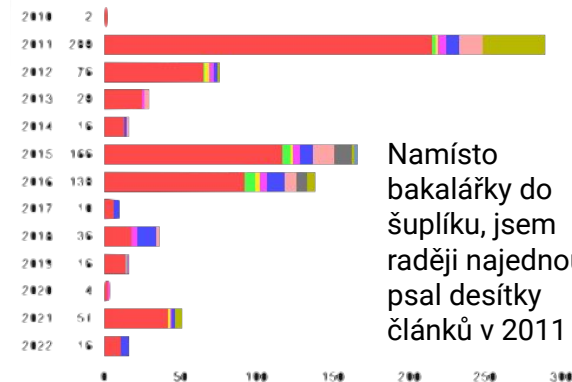
- .. pomoc i v ostatních jazycích
- .. vidět svou předešlou práci
- .. nebýt tolik anonymní IP adresa
- .. sledovat si změny článků
- .. publikovat své stovky fotek
- .. hrdit se grafy a statistikami

já mám 888 čes. editů (tj. 991. editor)
a nejvíc píši v noci na pondělí

[HTTP://CS.WIKIPEDIA.ORG](http://cs.wikipedia.org)

Year counts (hide)

Namísto bakalářky do šuplíku, jsem raději najednou psal desítky článků v 2011

5

WIKILINKY ODKAZUJÍ NA DALŠÍ EXISTUJÍCÍ A NEEXISTUJÍCÍ ČLÁNKY

Hypertext představuje úžasné linkování v rámci HTML
Zvýrazněný Wikilink je odkaz v rámci článků na Wikipedii

6

EXTERNÍ LINK JE OZNAČEN ŠIPKOU ↗, SMĚRUJE NĚKAM PRYČ

Uvnitř článků použijete wiklinky, nikoliv externí link `http://`
Díky velké významnosti Wikipedie bývá zneužívána,
firmy s externím linkem manipulují svou Google významnost

7

... PROTO TAM PATŘÍ JEN TY NEJLEPŠÍ ODKAZY

Wikipedie není odpadiště všech informací,
co se do ní nevešlo, je určitě rozepsáno právě na ext. linku,
zkuste najít videodokument, **podpořte oficiální web**

8

Ale chcete-li začít pozvolna, necítíte se na nové heslo,
stačí jen pravidelnost, houževnatost

Vážené je i hlídání a opravy již uloženého obsahu
Máme opravdu hodně editační práce k dokončení

WIKIPEDIE:ÚDRŽBA

**STOVEK A STOVEK
NEHEZKÝCH ČLÁNKŮ**

9

VYŠKOLTE SVÉ ŽÁKY

UKÁZALI SE
STŘEDO-
ŠKOLÁCI
SCHOPNI
PROBRAT
RADĚJI WIKI

NEŽ-LI TO, CO
SE MĚLO Z
RVP/ŠVP o:)

- ▶ Opravujte pravopis, kdykoliv, kdekoliv!
- ▶ Překládejte ze **simple English**

It is a language based on English with a limited vocabulary created by Charles Kay Ogden. It is based on the misguided assumption that the large vocabulary of English is a major barrier to those learning English as a second language. Not only is there no evidence for this assumption, but there is considerable evidence for the contrary: human brains seem particularly well-suited to holding vast vocabularies without difficulty...

- ▶ Rychlá smazání
  - ▶ Jde o opravdový odpad? Neopravitelný?
  - ▶ Promažte ho klidně po větách! BE BOLD
- ▶ **Neutralita článků** (o žijících osobách!)

10

**ÚKOLUJTE
SVÉ ŽÁKY**

**MÍ DRUHÁCI
GYMNÁZIA**
BYLI NATOLIK
ODPOVĚDNÍ
A DOTÁHLI
SVÉ ČLÁNKY**

**ZÍSKALI CENY
ZA ROZVOJ
WIKIPEDIE**

- ▶ Pahýl / krátky výhonek
  - ▷ Již dobře založen, k **Vašemu rozšíření <3**
- ▶ Své žáky posuňte daleko dopředu
  - ▷ Namísto mnoha hodin HTML, pěti databází
  - ▷ Wikilink je propojení článků, tisíce propojení
  - ▷ Editování zdroje kódu článků bere HTML značky, např. tabulky pořád mají <table> tagy
  - ▷ Zvládnou-li popsat, co viděli na Netflixu, Disney+, zvládnou napsat **svůj první Wikičlánek o tom <3**
  - ▶ **Žák poslechne svého učitele a jde jeho příkladem**

[Třetí udílení cen za rozvoj české Wikipedie](#), kategorie začínající editoři, konference **Svět knihy 2011 Praha**, za honorární účasti Království Saúdské Arábie

*[Kavalír King Charles španěl](#), dnes již Mgr. Nicol Pospíšilová

*[Grado Labs](#), dnes již MUDr. Radek Zukal

11

UKAŽTE SVOU SCHOPNOST TVOŘIT WIKI DEFINICI

▶ WIKIFIKOVAT

- ▶ stačí číst a náročná slova použity k popisu hesla -- wikilinkem **odkázat zpět do Wikipedie**
- ▶ nikoliv všedná slova, jen první výskyt na odstavci
- ▶ lze udělat editorem zdroje se závorkami [[ ]] a čárou nebo **vizuálním editorem pomocí ikon**

'''Ústav jaderné fyziky Akademie věd České republiky'''
je **vědecký ústav zaměřující se na jadernou fyziku**.
Provádí výzkum v **široké oblasti jaderné fyziky**. Ústav
studuje zejména vlastnosti jaderné hmoty ve srážkách.

+

```
'''Ústav jaderné fyziky Akademie věd České republiky'''  
je je [[veřejná výzkumná instituce]], součást  
[[Akademie věd České republiky]]. Provádí vědecký výzkum  
v oblasti [[Jaderná fyzika|jaderné fyziky]] a v  
příbuzných vědních oborech a zabývá se aplikací jaderně  
fyzikálních metod a postupů v interdisciplinárních  
oblastech, zejména v [[Biologie|biologii]],  
[[Ekologie|ekologii]], [[lékařství]],  
[[Radiofarmacie|radiofarmacii]] a materiálovém výzkumu.  
<ref>{{Citace elektronického periodika
```

12

COMMONS
NENÍ SNADNÝ,
ČTĚTE NÁVODY

NEVÍTE DNE,
KDY BUDETE
REEDITOVAT

▶ OBRÁZKY PROSÍM

- ▶ společný cloud commons.wikimedia.org
- ▶ kvalitní a pod otevřenou **licencí Creative Commons**
- ▶ pozor, s GPS, ke komerčnímu použití, navždy!!

Pohled na kostel ze silnice

 Muselsom – Vlastní dílo

Boborova church from the car driver's point of view

Více informací

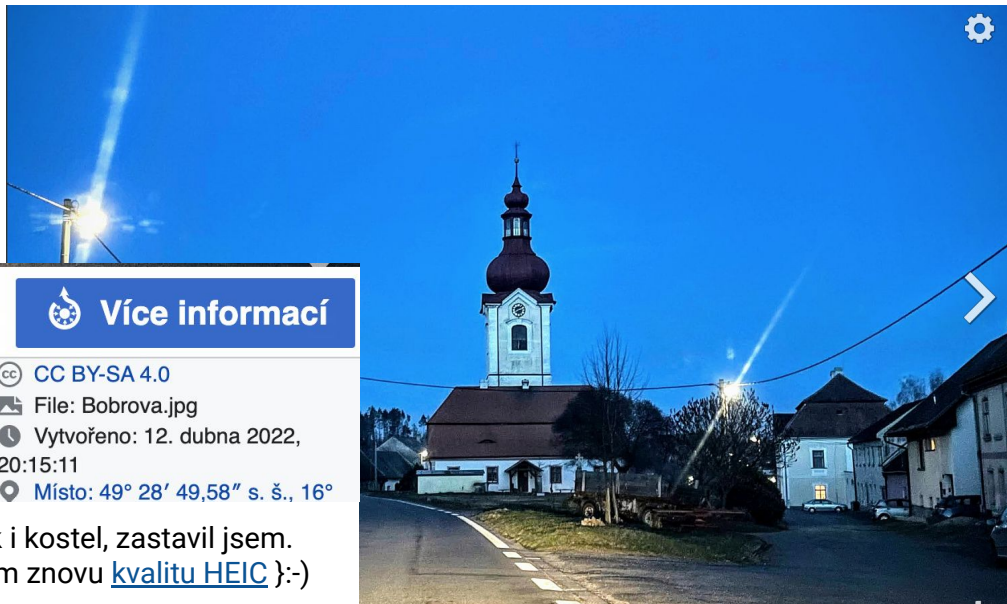
 CC BY-SA 4.0

 File: Bobrova.jpg

 Vytvořeno: 12. dubna 2022,
20:15:11

 Místo: 49° 28' 49,58" s. š., 16°

Letošní konferenci jsem jezdil spát na vísku. Dojal mě soumrak i kostel, zastavil jsem.
[Fotka zde](#). Boj o místo [v článku zde](#) – smazáno. Exportoval jsem znovu [kvalitu HEIC](#) }:-)

13

TOTO UŽ VÍTE
O EDITOVÁNÍ
WIKIPEDIE!

KDYKOLIV
OPRAVTE

VŽDY SE
POZDĚJI
VRAŤTE

(OHLÉDNĚTE
ZA SEBOU)

PRVNÍ PROCVIČENÍ (O WIKIMEDIA CENY!)

Vincenc Makovský má své gymnázium v Novém Městě na Moravě v kraji Vysočina (jak jsou zde ty wikilinky?)

Koná se zde tradiční konference *Počítač ve škole*, která využívá všechny učebny. Se sochou Jana Ámose, viz ~~obrazek vpravo dole~~. (popis obrázku patří k němu)

▶ Reference

- ▶ Web konference... (?)

▶ Externí odkazy

- ▶ <http://gynome.cz>
- ▶ [Jan Ámos Komenský](#)

Také MŠMT eurofond 2021-27 (!)

14

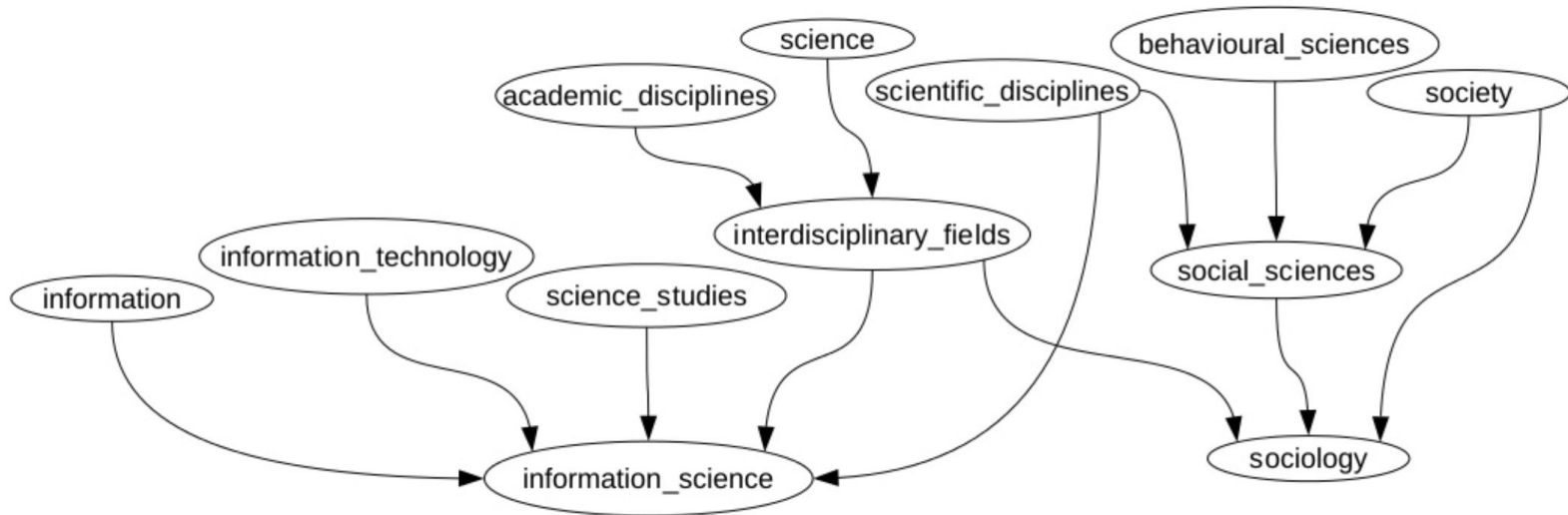
KATEGORIE

Články i obrázky k sobě patří i podle kategorizace
Naučte se v nich vybírat další své související čtení
Pozor! Vytváření kategorií **může zavařit Váš mozek**

15

- ▶ práce s kategoriemi je malinko hardcore
- ▶ jsou řazeny hierarchicky, **plurální**
- ▶ od konkrétních po obecné
- ▶ násobně se opakující
- ▶ kategorizace obrázků je zásluha na anglických commons + **používejte udělátka**

16

DRUHÉ PROCVIČENÍ SE (O WIKIMEDIA CENY!)

Václav Havel **Andrejko Babiš** Miloš Zeman

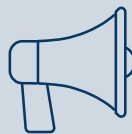
Prezidenti Česka

Prezident České republiky Prezidenti podle zemí
Čeští politici Hlavy českého státu

Prezidentské funkce podle zemí Politický
systém Česka státní orgány České republiky

17

REFERENCE

Nejčastější způsob doložení tvrzení ve větě, to čísilko, jenž zavede konkrétní referenci (v citační šabloně)

Pozor! Bez referencí **marně píšete, co Vám napadlo**

18

WIKIPEDIE,
**TERCIÁRNÍ
ZDROJ**

BERNÁ MINCE
JE PRÁCE
SPISOVATELŮ,
REDAKTORŮ.
VYDAVATELŮ,
**OD KTERÝCH
JEN ČERPÁTE**

ODKAZY DO ZDROJE

- ▶ Prosím citujte své zdroje
- ▶ Bez referencí tvrzení nelze ověřit
- ▶ Na sobě nezávislé, důvěryhodné

MY FANDÍME WIKIMEDIA FOUNDATION

HACKATHONY
JSOU ZVLÁŠTNÍ
SETKÁNÍ NA
PROBRÁNÍ
TECHNICKÉ
STRÁNKY VĚCI

NÁRODNÍ
TECHNICKÁ
KNIHOVNO,
DÍKY!! *

Z fotky [User:BDaviss \(WMF\)](#) *Smlouva s knihovnou již od roku [2016, díky Vojtěchu!](#)

20

Od amerického nápadu **Jimba Walese (2001)**

Název vymyslel **Larry Sanger**

K českému zapsanému **spolku (2008)**

Po dnešní **pobočku nadace v Praze**

S vlídným týmem koordinátorů i lektorů, editorů

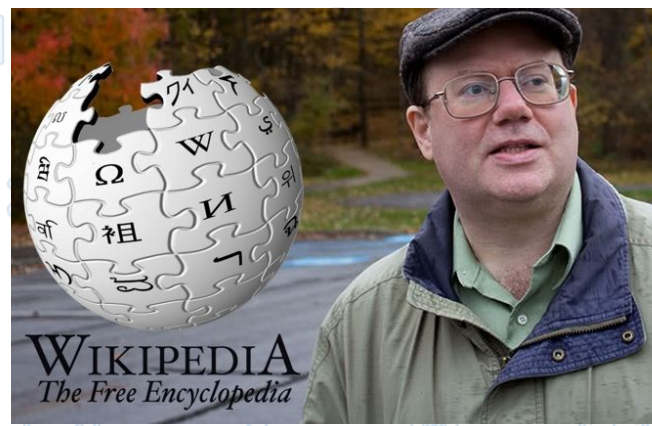
Členi spolku jsou často **také aktivní Wikipedisté**

WIKIMEDIA
FOUNDATION

WIKIMEDIA
ČESKÁ REPUBLIKA

21

Od doby vzniku máme průměrně na 66 členů

Máme dle legislativy Radu, Revizní komisi

Díky nimž můžeme třeba fotit, učit, poradit začátečníkům...

Již 11. vlastních konferencí, i ve hvězdárně Brno

Nadace pravidelně v záhlaví Wikipedie žádá o jakýkoliv malý **finanční dar**, protože weby Wikipedií jsou **nekomečení**

22

MOŽNOSTI
STÁT SE
ČLEMEM

WIKIMEDIA ČR

WIKIMEDIA
ČESKÁ REPUBLIKA

NOVÝ ČLEN SPOLKU

Má osobní zájem, vyjádří
souhlas se stanovami (řízení
spolku) a předá svou (rodičem)
[podepsanou přihlášku Praze](#)

Jednou se osobně setká s
ověřovatelem občanky

Roční příspěvek **200 Kč**

Jak žijete coby Wikipedista,
(ne)odpovídá Vaším Wikimedia
právům a všem možnostem
Členství je (semi)**neveřejné**,
vypisujeme jen funkcionáře

23

MOŽNOSTI
STÁT SE TAKÉ
ČLEMEM NYNÍ

WIKIMEDIE ČR

WIKIMEDIA
ČESKÁ REPUBLIKA

ČLENI DOSTANOU

Oficiální zastoupení nadace

Vedoucí **paní ředitelku**

Manažery aktivit

Koordinaci událostí

Potkáte lektory

... a daleko víc (zájemci viz dál)

Pravidelné výzvy k všeličemu

Novou navoněnou e-mail adresu

HTTP://WIKIMEDIA.CZ

Lukáš Jakubík <lukas.jakubik@wikimedia.cz>

komu: Jiří, Lukas ▾

Pane řediteli,

velice děkuji za sympatie a hladký průběh našeho jednání

Lukáš Jakubík

člen spolku, specializovaný redaktor Wikipedie

Wikimedia Česká republika

[Web](#) | [Facebook](#) | [Twitter](#) | [Newsletter](#)

24

MOŽNOSTI
PODPORY Z
NAŠÍ STRANY

WIKIMEDIA
ČESKÁ REPUBLIKA

JAK VÁM POMŮŽE NAŠE **WIKIMEDIA ČR?**

- ▶ uspořádáme online webinář
- ▶ uspořádáme přednášku pro studenty
- ▶ pozveme Vás na Wikiklub (krátké setkání)
- ▶ zajistíme online mentoring (hlídání účtu)
- ▶ poskytneme vzdělávací a informační materiály
- ▶ navážeme partnerství s vybranou školou
- ▶ proškolíme v rámci DVPP kurzů/ šablony
- ▶ budeme přítomní **na zajímavých setkáních** Vás učitelů, techniků, fotografů, historiků, filozofů...

25

MOŽNOSTI
EDITATONU
LEKTOROVÁNÍ
SETKÁNÍ ŽIVĚ
PORADÍME

WIKIMEDIA
ČESKÁ REPUBLIKA

EDITATON

Editovací + maraton

Za krátký čas (stanoveno) se v dané oblasti edituje vybrané téma vytrvalostně

Ono záleží na množství i dostupných zdrojích

WIKIMĚSTO

Wikipedisté o navštívené obci

Za podpory nadace se členové i obyčejní editoři sejdou na vybraném místě, **vytvoří se tak rozsáhle heslo** Často se spřístupní knihovna, zasedací místnosti -- bývá to vřelá spolupráce, editoři a na svých počítačích píšou **místopis, osobnosti, fotí..**

Knihy nás tam už čekají =]
Editoři se podprahově sami motivují více-pracovat...

26

POMOC,
ODBORNÍCI,
PORADNA
PRO VÁS
I VAŠE ŽÁKY
(ZVÍDAVĚJŠÍ)

WIKIMEDIA
ČESKÁ REPUBLIKA

Učebnice ve Vašich rukou

Jak psát Wikipedii:
příručka pro začátečníky
-- z letošní konference, [zde](#)

Ekologický výtisk všech zásadních pojmů i doslovné postupy, kde se sází na **Vizuální editor (ikonky)**

Snadné čtení i pro ZŠ.

Wikipedie: průvodce ve světě informací (minulá)

Vydaná naší Wikimedii 2010, se věnuje spíše editování zdroje mediawiki (jakoby hypertextu), čtení pro náročnější (doporučeno SŠ)

Wikipedie na RVP.CZ

Obrovskou zásluhu má na propagaci tvorbě a vzniku návodů náš Wikipedista a učitel **Mgr. Jaroslav Mašek**, jenž pravidelně přispívá na portálu RVP i na svém webu.

Vzdělávací materiály

Odkazy na uskutečněné přednášky, webináře a vzdělávací materiály z ČR i ze zahraničí.

Wikiporadna

Potřebujete poradit s Wikipedií a ocenili byste možnost **online individuální konzultace?**

Domluvte si třeba (video)hovor s některým z našich dobrovolníků. Jde o zkušené Wikipedisty, kteří vám rádi poradí.

Získáte časem odpovědi třeba od někoho jiného

27

PODPORA A
NÁSTROJE
DOSTUPNÉ
NA WIKIPEDII

WIKIMEDIA
ČESKÁ REPUBLIKA

Dashboard / Nástěnka

nastenka.wikimedia.cz

Nástroj pro správu kurzů, kde studenti editují či vytvářejí nová hesla v encyklopedii. Její zřízení je první krok k úspěšnému zapojení se do projektu.

Studenti jsou v kurzu označeni barevně v encyklopedii - info pro patroláře, že jedinec je účastník kurzu.

[Návod Jak založit kurz na Nástěnce](#)

Pískoviště

Prostor, kde je možné svobodně editovat a experimentovat, každý registrovaný uživatel může mít své pískoviště.

I zkušení editoři často využívají pískoviště pro přípravu hesel.

Ve výuce a v rámci kurzů se často s Pískovištěm pracuje.

[Návod ke zřízení Pískoviště](#)

28

JE DOBRÉ
VĚDĚT, **NEŽ**
SE DO TOHO
PUSTÍTE

BRÁNÍME SE
ÚTOKŮM

WIKIMEDIA
ČESKÁ REPUBLIKA

Myslete krok napřed, účty už doma!

Účtem získáte odemčený způsob, se skrytou IP adresou i skrytým emailem, navždy si můžete sledovat svou **odvedenou práci**, vzkazy od ostatních Wikipedistů **na diskuzní** podstránce, záznam navždy :)

Vůči útočícím trollům pracují admini i patroláři Wikipedie, ale specificky potřebujete-li pomoc, obraťte se na našeho šikovného technika

Wikipedista:Martin Urbanec
martin.urbanec@wikimedia.cz

Snadnější bude, bez jeho pomoci, když žákům/studentům/kolegům zadáte úkol i vysvětlení -- zřídit účet předem doma, v různý čas

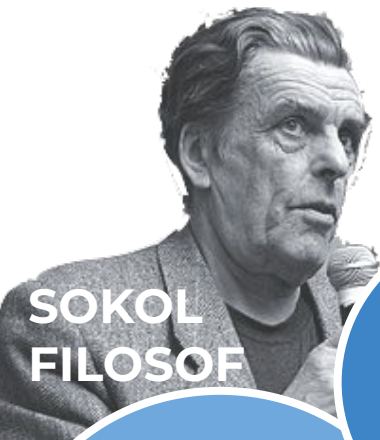
Podpora nováčků ve Wikiprostoru

Panel začněte tady na osobní stránce uživatele s návodnými prokliky pro první orientaci

Přidělení mentora
zobrazuje se na stránce uživatele, potřeba na začátku **při registraci o mentora požádat**. Mentor je zkušený Wikipedista dobrovolník, jenž vidí své začínající uživatele

- Prosíme Vás, **nenuťte všechny žáky**
- k registraci, mnohé zásady Wikipedie
- (hypertext, svoboda, sdílení) můžete
- vysvětlit dle této prezentace
- -- **ať je to jejich rozhodnutí, editovat!**

RŮZNÉ CESTY DO NEBE

**SOKOL
FILOSOF**

UČITEL A ŽÁCI,
ČTENÁŘI,
KONZUMENTI,
DŮVĚŘIVCI

UČITEL JIŽ VEDE
SVÉ ŽÁKY KE
KOMPETENCÍM.
DOTAZY NA
RŮZNÁ TÉMATA,
WIKIPEDISTŮ --
POD LÍPOU

ODVÁŽNÝ ŽÁK,
JENŽ SI KDYSI
EDITACI UŽ
ZKUSIL SÁM A
BYLA DOBRĚ!

UČITEL I ŽÁCI
(MENTOROVANÍ)
JSOU SEZNÁMENÍ,
MAJÍ PO WIKIMEDIA
WORKSHOPU,
JSOU HOUŽEVNATÍ...
ČLENI SPOLKU?

**PROF.
JAN SOKOL**
(1936–2021)
WIKIPEDISTA

kondolenční kniha

PAN A PANÍ EDITOŘI,
JEMUŽ BRZY JINÝ
MODRÝ WIKIPEDISTA
PODĚKOVAL ZA EDITACI

SPECIALISTA / LEKTOR?
ČLEN SPOLKU?

**MIROSLAV
MALOVEC**
(1963)
ZAKLADATEL
CS.WIKI

30

ČEŠTINA A
ANGLIČTINA
SE VÁM
TRVALE S
WIKIPEDIÍ
ZLEPŠUJE

STUDENTI
PÍŠÍ WIKIPEDIÍ

LESSONS PLANS

Studijní plány pro online výuku, které využívají Wikipedii k rozšíření digitálních kompetencí a kritického myšlení.

Jsou anglicky, ale přehledně zpracovány!

#EduWikiChallenge

Výzva pod tímto hashtagem je aktivní obecně **na soc. sítích Facebooku a Twitteru**, nabádá studenty ke zkoumání Wikipedie.

Dává jim anglicky různé hádanky a úkoly k zamyšlení.

Máme i vícehodinové programy, **česky podpořené**, jenž se organizují nebo projektově **vedou dlouhodobě**

Studenti píší Wikipedii (i) Senioři píší Wikipedii

31

**SCHŮZKU VE
WIKIVĚCI /
ORGANIZACI
SI NEJLÉPE
DOMLUVTE**

BEZ OBAV

UČ (S) WIKI

Náš vzdělávací (Edu) tým Wikimedia ČR

Senioři píší Wikipedii
seniori.wikimedia.cz

Pavel Bednařík
pavel.bednarik@wikimedia.cz

Metodik toho všeho i lektor kurzů
pro seniory, pro studenty, pro školy
i organizace, rozvoj vztahů na
bojišti Wikipedistických editací...

Uč (s) wiki
ucswiki.wikimedia.cz

Lucie Schubert
Lucie.schubert@wikimedia.cz

Manažerka vzdělávacích
programů, nejpomocnější ruka.
Schvalovatel fondů a grantů...

Studenti píší Wikipedii
studenti.wikimedia.cz

Jan Sýkora
jan.sykora@wikimedia.cz

Koordinátor studentkých
kurzů a lektorování
studenti@wikimedia.cz

DÍKY!

Otázky? Pocity!

Mgr. Ing. Lukáš Jakubík

lukas@mail.muni.cz

Jsme na Wikipedii // Na živých setkáních v restauraci jako Pod reálnou lípou

A šli jsme za Vámi na webu, facebook, twitter. Přihlaste si náš Newsletter

Nejbližší setkání, nebojte se přijít 20. dubna 2022 do Brna

Wikipedista nespí ani cestou na konferenci
Na okraji Čebína jedna **Škoda Felicie 1959**,
se souhlasem mamky, pod licencí CC-BY